

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для самостійної роботи з курсу

ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*(для студентів 5 курсу заочної форми навчання,
напряму підготовки 6.030601 – Менеджмент)*

Харків
ХНАМГ
2012

Методичні вказівки для самостійної роботи з курсу «Основи зовнішньоекономічної діяльності» (для студентів 5 курсу заочної форми навчання, напряму підготовки 6.030601 – Менеджмент) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Т. А. Пушкар. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 35 с.

Укладач: Т. А. Пушкар

Рецензент: канд. екон. наук, доц. О. А. Шуба, Харківський національний університет ім. В. Каразіна, кафедра міжнародної економіки

Затверджено на засіданні кафедри економіки підприємств міського господарства, протокол № 1 від 30.09.2011 р.

© Т. А. Пушкар, ХНАМГ, 2012

ЗМІСТ

Вступ.....	4
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ	5
ЗМ 1.1. Зовнішньоекономічна діяльність: сутність, значення, регулювання й управління	5
ЗМ 1.2. Організація та техніка проведення зовнішньоторговельних операцій.....	14
ЗМ 1.3. Управління й організація ЗЕД на рівні підприємства.....	24
Питання до заліку.....	30
Список джерел.....	32

ВСТУП

Комплексні економічні перетворення, що відбуваються сьогодні в Україні, мають на меті не лише виробити моделі та механізми побудови і послідовної реалізації сучасних економічних відносин, але й поступову інтеграцію українських підприємств до міжнародних економічних зв'язків, із одного боку, і залучення іноземних підприємців до діяльності в Україні, із другого.

Розвиток продуктивних сил країн сприяє їхньому до виходу на зовнішній ринок, зростанню міжнародних зв'язків, інтернаціоналізації господарського життя.

Зовнішньоекономічна діяльність дає змогу прискорювати науково-технічний прогрес завдяки організації спільних досліджень, переобладнанню сучасною технікою цілих галузей і виробництв; сприяє розв'язанню багатьох соціальних проблем. Отже, зовнішньоекономічні зв'язки стають одним із основних чинників розвитку господарства України.

Успішна діяльність на міжнародних ринках, перш за все, вимагає відповідної підготовки фахівців, які могли б грамотно й обґрунтовано приймати управлінські рішення, прогнозувати, планувати, аналізувати й оцінювати результати ЗЕД підприємства.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

ЗМ 1.1. Зовнішньоекономічна діяльність: сутність, значення, регулювання й управління

Сутність та показники зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоекономічна діяльність. Предмет ЗЕД. Суб'єкти ЗЕД. Об'єкти ЗЕД. Принципи ЗЕД. Правові основи здійснення ЗЕД. Форми зовнішньоекономічних зв'язків. Зовнішньоекономічний комплекс країни. Експорт товарів. Імпорт товарів. Основні моделі розвитку ЗЕД. Режими найбільшого сприяння. Національні режими. Спеціальні режими здійснення ЗЕД.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть суб'єкти ЗЕД в Україні.
2. Охарактеризуйте основні принципи здійснення ЗЕД в Україні.
3. Як здійснюється облік учасників ЗЕД?
4. Дайте визначення зовнішньоекономічної діяльності.
5. Дайте визначення зовнішньоекономічного комплексу країни.

Термінологічний словник за темою

Зовнішньоекономічна діяльність — діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами

Зовнішньоекономічна діяльність — діяльність суб'єктів господарювання України та іноземних суб'єктів господарювання, яка побудована на взаємовідносинах між ними, є сукупністю виробничо-господарських, організаційно-економічних та комерційних функцій, які забезпечують обмін продукцією в матеріально-речовій формі, та має місце як на території України, так і за її межами.

Зовнішньоекономічний комплекс країни - сукупність галузей, підгалузей, підприємств і організацій, що виробляють продукцію на експорт чи використовують імпортовану продукцію і здійснюють інші види ЗЕД.

Експорт товарів (робіт, послуг) - продаж і вивіз продукції за кордон для надання її у власність імпортера.

Імпорт товарів (робіт, послуг) – це купівля і ввіз товарів з іншої держави для подальшого використання на національній території.

Реекспорт товарів (робіт, послуг) – продаж і вивіз товарів, які не були переробленими на національній території і раніше імпортувалися.

Реімпорт товарів (робіт, послуг) – це ввіз товарів, які раніше були експортовані, але не піддавалися переробці за кордоном.

Транзит товарів - переміщення товарів, вироблених за межами України, через територію України без будь-якого використання цих товарів на зазначеній території.

Література: 1, 3, 5, 8, 14, 17.

Система регулювання ЗЕД в Україні

Зовнішньоекономічна політика. Протекціонізм. Лібералізація зовнішньоекономічних відносин. Управління ЗЕД. Структура регулювання ЗЕД. Суб'єкти регулювання ЗЕД. Державні органи регулювання ЗЕД. Органи місцевого регулювання ЗЕД. Функції органів управління ЗЕД. Торгово-промислові палати. Методи регулювання ЗЕД.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні суб'єкти регулювання ЗЕД.
2. Охарактеризуйте основні інструменти макроекономічного регулювання ЗЕД.
3. Назвіть недержавні організації, що регулюють ЗЕД.
4. Які завдання виконують торгово-промислові палати?
5. Охарактеризуйте основні методи регулювання ЗЕД.

Термінологічний словник за темою

Вільна економічна зона – частина території держави, на якій встановлено вільний режим для іноземних інвестицій та пільгові економічні умови

(сприятливий валютний режим, податкові пільги, низькі митні ставки, особливості трудового законодавства тощо) для підприємців.

Демпінг – продаж товарів на ринках інших країн за цінами, нижчими від витрат виробництва (собівартості цих товарів), з метою отримання конкурентних переваг в експорті на той чи інший ринок. Згідно зі світовою практикою експорт або продаж товару за демпінговими цінами як метод конкурентної боротьби заборонений.

Державна митна служба України – центральний орган виконавчої влади, який забезпечує реалізацію державної митної політики, організовує роботу митної системи і здійснює керівництво нею, відповідає за її стан і розвиток.

Зовнішньоекономічна політика держави – важлива складова зовнішньої політики держави, яка представляє собою систему принципів і методів, що визначають діяльність органів державної влади та державного управління, які спрямовані на реалізацію і захист національних економічних інтересів у сфері розвитку і взаємодії відкритих національних економік у цілому і суб'єктів міжнародного бізнесу зокрема.

Лібералізація – форма зовнішньоекономічної політики, що є комплексом заходів, спрямованих на сприяння зовнішньоекономічній діяльності, поступове скасування наявних обмежень у зовнішній торгівлі, зниження ставок ввізного та вивізного мит, надання тарифних пільг під час здійснення зовнішньоекономічних операцій.

Методи державного регулювання ЗЕД – способи впливу держави в особі законодавчих і виконавчих органів на сфері зовнішньоекономічної діяльності з метою створення або забезпечення умов діяльності суб'єктів ЗЕД відповідно до національної економічної політики.

Національний режим – торговельний режим, який означає, що стосовно імпортованих товарів походженням з держав - членів СОТ надається режим не менш сприятливий, ніж для аналогічних товарів українського походження щодо податків, зборів, встановлюваних законами та іншими нормативно-правовими

актами правил та вимог до внутрішнього продажу, пропозиції до продажу, купівлі, транспортування, розподілу або використання товарів, а також правил внутрішнього кількісного регулювання, які встановлюють вимоги щодо змішування, переробки або використання товарів у певних кількостях чи пропорціях.

Протекціонізм – форма зовнішньоекономічної державної політики щодо захисту національної економіки від банкрутства чи скорочення виробництва через неспроможність конкурувати з імпортерами.

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності – сукупність методів тарифного й нетарифного впливу держави на основні форми міжнародних економічних відносин – міжнародну торгівлю, переміщення капіталу, міжнародні кредитні відносини, міжнародні валютні (розрахункові) відносини, міжнародну виробничу та науково-технічну співпрацю, міжнародну міграцію робочої сили.

Режим найбільшого сприяння – торгівельний режим, який стосується мит, митних зборів, методів стягнення таких мита і зборів, правил і формальностей у зв'язку з імпортом і означає, що будь-яка перевага, сприяння, привілей чи імунітет, які надаються стосовно будь-якого товару, що походить з будь-якої держави, повинні негайно і безумовно надаватися аналогічному товару, який походить з території держав - членів СОТ або держав, з якими укладено двосторонні або регіональні угоди щодо режиму найбільшого сприяння.

Торгово – промислова палата – інституція інфраструктури ринку, головним завданням якої є сприяння розвитку економічних і торговельних зв'язків з партнерами зарубіжних країн через надання цільових інформаційних послуг.

Література: 1, 2, 3, 5, 8, 9, 17.

Митно - тарифна система регулювання ЗЕД

Тарифне регулювання ЗЕД. Єдиний митний тариф. Митні конвенції. Митно-тарифна рада. Завдання і функції митних органів. Мито. Митні режими. Класифікація мита. Митна вартість. Функції митної вартості. Методи розрахунків митної вартості. Митне оформлення. Митний контроль. Основні митні документи.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення митного тарифу, мита та митного збору?
2. Охарактеризуйте основні функції мита.
3. Які економічні функції виконує мито?
4. Які види мита можна виділити за об'єктом стягнення?
5. Які види мита можна виокремити залежно від розміру митних ставок?
6. У чому полягає сутність митного тарифу?
7. Який державний орган здійснює митний контроль в Україні?
8. Які митні платежі підлягають сплаті на митниці?
9. Для чого використовується вантажна митна декларація?

Термінологічний словник за темою

Вантажна митна декларація – письмова заява встановленої форми, що її подають митному органу і яка містить відомості про товари та транспортні засоби, які переміщуються через митний кордон, про заявлений митний режим, а також іншу інформацію, потрібну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування податків і зборів.

Зона митного контролю – спеціально визначена на митному кордоні держави чи в іншому місці територія, в межах якої митниця здійснює митний контроль.

Митна вартість товару - сума, яку фактично сплачено або яка підлягає сплаті за товар на момент перетину митного кордону держави (тобто коли виконано всі належні формальності щодо ввезення товару в країну чи його вивезення з неї).

Митна застава – документ, що засвідчує взяття під заставу вантажів до того часу, поки власники цих вантажів не сплатять мита.

Митне оформлення товарів – сукупність дій (відповідних митних процедур), пов'язаних з пропуском у країну чи за її межі товарів, які переміщуються через митний кордон цієї країни.

Митне регулювання - регулювання питань, пов'язаних із встановленням мит та митних зборів, процедурами митного контролю, організацією діяльності органів митного контролю України.

Митні процедури – здійснення контролю за дотриманням порядку переміщення товарів, їх огляд, оформлення документів, накладання митного забезпечення, перевірка правильності заповнення вантажних митних декларацій, нарахування сум, що підлягають сплаті, підготовка статистичних даних та інші дії, виконувані митними органами відповідно до законодавства у галузі митної справи.

Митний збір – вид митних платежів, що їх згідно з вантажною митною декларацією сплачують громадяни і суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності за роботу, виконану для них митними органами, зокрема за митне оформлення товарів, речей і предметів, транспортних засобів тощо, за їх перебування під митним контролем і надання послуг у сфері митної справи.

Митний Кодекс України – кодифікований законодавчий акт, який визначає засади організації та здійснення митної справи в Україні, регулює економічні, організаційні, правові, кадрові та соціальні аспекти діяльності митної служби України.

Митний режим – сукупність установлених митним законодавством правових положень, що визначають порядок переміщення через митний кордон держави товарів та інших предметів і порядок застосування до них митних процедур залежно від мети переміщення.

Мито – державний грошовий збір (непрямий податок), що його справляють з юридичних і фізичних осіб у разі здійснення між ними або між ними та державою певних дій (перелік їх визначає законодавство).

Література: 1, 3, 5, 8, 9, 14, 17.

Нетарифні методи регулювання ЗЕД

Нетарифні методи. Заборона експорту й імпорту. Квотування. Ліцензування. Механізм реалізації квот і ліцензій. Технічні бар'єри. Заходи, пов'язані з виконанням митних формальностей. «Добровільні» обмеження експорту. Антидемпінгові заходи. Імпортний депозит. Експортні субсидії.

Питання для самоконтролю

1. Наведіть класифікацію нетарифних засобів митного регулювання.
2. Що таке квотування? Які види квот діють в Україні?
3. Дайте визначення ліцензування. Поясніть різницю між генеральною, разовою та відкритою ліцензіями.
4. Що таке експортні субсидії? У чому полягає різниця між прямими та непрямими субсидіями?
5. Наведіть можливі технічні бар'єри та поясніть, що таке «добровільне» обмеження експорту?

Термінологічний словник за темою

Експортна субсидія – субсидія, що надається підприємствам за рахунок державного бюджету з метою стимулювання експорту.

Ембарго - накладання державою заборони (арешту) на ввезення іншими державами золота, чужоземної валюти, окремих товарів чи на їх вивезення з метою:здійснення економічного тиску на країну-імпортера чи країну-експортера; сприяння розвитку певної галузі вітчизняного виробництва; захисту певних монопольних інтересів; усунення воєнної, екологічної та іншої загрози; введення міжнародно-правових санкцій.

Квоти (контингенти) глобальні - квоти, що встановлюються по товару (товарах) без зазначення конкретних країн (груп країн), куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується.

Квоти (контингенти) групові - квоти, що встановлюються по товару (товарах) з визначенням групи країн, куди товар (товари) експортується або з яких він (вони) імпортується.

Квота експортна (імпортна) - граничний обсяг певної категорії товарів, який дозволено експортувати з території України (імпортувати на територію України) протягом встановленого строку та який визначається у натуральних чи вартісних одиницях.

Квоти (контингенти) індивідуальні - квоти, що встановлюються по товару (товарах) з визначенням конкретної країни, куди товар (товари) може експортуватись або з якої він (вони) може імпортуватись.

Ліцензія спеціальна - належним чином оформлене право на імпорт в Україну протягом установленого строку певного товару (товарів), який є об'єктом спеціального розслідування та/або спеціальних заходів.

Ліцензія відкрита (індивідуальна) - дозвіл на експорт (імпорт) товару протягом певного періоду часу (але не менше одного місяця) з визначенням його загального обсягу.

Ліцензія генеральна - відкритий дозвіл на експортні (імпортні) операції по певному товару (товарах) та/або з певною країною (групою країн) протягом періоду дії режиму ліцензування по цьому товару (товарах).

Ліцензія експортна (імпортна) - належним чином оформлене право на експорт (імпорт) протягом встановленого строку певних товарів або валютних коштів з метою інвестицій та кредитування.

Ліцензія разова (індивідуальна) - разовий дозвіл, що має іменний характер і видається для здійснення кожної окремої операції конкретним суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності на період не менший, ніж той, що є необхідним для здійснення експортної (імпортної) операції.

Ліцензування зовнішньоекономічних операцій - комплекс адміністративних дій органу виконавчої влади з питань економічної політики з надання дозволу на здійснення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності експорту (імпорту) товарів.

Література: 1, 3, 5, 8, 9, 11, 17.

Валютне регулювання ЗЕД

Валютне регулювання. Міжнародний, регіональний, національний рівні валютного регулювання. Суб'єкти валютного регулювання. Валюта. Валютні цінності. Валютні операції. Конвертованість валют. Класифікатор іноземних валют. Ліцензування валютних операцій. Валютний контроль.

Питання для самоконтролю

1. Якими нормативними документами регулюються валютні операції суб'єктів ЗЕД в Україні?
2. Дайте визначення валюти, валютного курсу, валютного ринку.
3. Назвіть відомі Вам види валютних курсів?
4. Які існують групи валютних операцій?
5. Як можна класифікувати валютні операції суб'єктів ЗЕД?
6. Які існують рівні валютного регулювання?
7. Назвіть суб'єктів валютного регулювання в Україні.

Термінологічний словник за темою

Валютний курс – ціна однієї валюти, виражена в одиницях іншої валюти.

Валютне котирування – визначення валютного курсу на ґрунті обраних ринкових механізмів.

Валютний коридор – встановлювані державою межі коливання валютного курсу національної грошової одиниці до твердих валют провідних країн.

Конвертованість – валютно-фінансовий режим, що дає змогу під час зовнішньоекономічних операцій здійснювати більш чи менш вільний обмін (конверсію) національних грошових одиниць на іноземні.

Пряме котирування - вираження одиниці іноземної валюти в одиницях національної (наприклад, 1 дол.США = 5 грн.).

Непряме (зворотне) котирування – вираження одиниці національної валюти в одиницях іноземної валюти.

Крос – котирування – вираження одиниці однієї іноземної валюти в одиницях іншої іноземної валюти на території даної країни.

Конверсійні операції – угоди агентів валютного ринку з купівлі-продажу (конверсії) певних сум грошей однієї країни за валюту іншої країни за погодженим курсом на певну дату.

Резервна валюта – найбільш стабільна вільно конвертована валюта, в якій здійснюються міжнародні розрахунки та міжнародні кредити.

Термінові операції – угоди, при яких сторони домовляються про поставку обумовленої суми в майбутньому за курсом, який є фіксованим у момент їх укладання.

Форвардні операції – угоди, які документують відносини двох контрагентів про майбутню поставку валюти за раніше обумовленим курсом, що укладаються поза біржею. Форвардні угоди є обов'язковими для виконання на відміну від ф'ючерсів та опціонів.

Ф'ючерсні операції – угоди з купівлі-продажу в майбутньому за раніше обумовленим курсом, що укладаються на біржових ринках.

Опціонні операції – угоди, що дають право (але не зобов'язання) одному учаснику угоди купувати або продати відповідну кількість валюти за фіксованим курсом протягом визначеного часу, тоді як другий учасник за грошову премію зобов'язується за необхідністю забезпечити реалізацію цього права при продажу або купівлі валюти за договірною ціною.

Своп (swap) – операція, яка поєднує купівлю-продаж двох валют на умовах негайної поставки з одночасною контругодою на відповідний термін з тими самими валютами.

Література: 3, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 17.

ЗМ 1.2. Організація та техніка проведення зовнішньоторговельних операцій

Сутність і структура зовнішньоекономічного контракту

Зовнішньоторговельний контракт. Етапи реалізації зовнішньоекономічної операції. Оферта. Види оферт. Структура зовнішньоторговельного контракту. Суттєві й несуттєві статті контракту.

Базисні умови поставки «Інкотермс – 2000». Валютно – фінансові умови контракту. Способи фіксації цін. Міжнародний арбітраж. Типові контракти. Торговельні звичаї (узанси). Порядок укладання зовнішньоторговельних контрактів. Порядок реєстрації й обліку зовнішньоекономічних контрактів.

Питання для самоконтролю

1. Що визначає зміст зовнішньоторговельного контракту?
2. Яке значення в договорі купівлі-продажу належить місцю виконання останнього?
3. Які умови визначають найефективніший експорт товару?
4. Окресліть коло можливостей використання типових контрактів.
5. Назвіть основні види оферт.

Термінологічний словник за темою

Аукціонна ціна – світова ціна, яка встановлюється на міжнародних аукціонах.

Валютне застереження – умова у міжнародній торговій, кредитній чи іншій угоді, що передбачає перегляд суми платежу пропорційно до зміни курсу валюти з метою страхування експортера або кредитора від ризику знецінення валюти.

Експортна ціна - ціна, за якою фактично оплачують або мають оплатити товар, що продається до країни імпорту з країни експорту.

Зовнішньоекономічний договір (контракт) - матеріально оформлена угода двох чи більше суб'єктів ЗЕД та їх іноземних контрагентів, яка спрямована на встановлення, зміну чи припинення їхніх взаємних прав і обов'язків у ЗЕД.

Зовнішньоекономічна операція – комплекс дій контрагентів різних країн з підготовки, укладання і виконання торгової, інвестиційної чи іншої угоди економічного характеру.

Індикативні ціни – ціни, що розробляються Міністерством економічного розвитку і торгівлі України на підставі інформації, яка одержується від митних,

фінансових, статистичних державних органів, банківських та інших установ й організацій.

ІНКОТЕРМС – збірник уніфікованих міжнародних торгових термінів з тлумаченнями.

Інфляційне застереження – застереження в контрактах, угодах, договорах, яке передбачає перегляд, зміну суми оплати у разі інфляційного зростання цін.

Контрактна ціна – ціна, зафіксована в контракті на момент його укладання, чи впродовж чинності контракту, чи до моменту виконання контракту.

Момент здійснення експортного (імпортного) контракту - момент, на який здійснено всі обов'язки за зазначеним контрактом, включаючи оформлення векселів (тратт) або укладення кредитних угод.

Оферта – письмова пропозиція продавця покупцю про продаж товарів на визначених умовах.

Світова ціна – грошове вираження міжнародної ціни виробництва, що складається на світовому ринку.

Цінове застереження – зафіксоване в контракті перенесення на покупця ризику від збільшення витрат на виробництво товару або зростання ринкової ціни на товар, що постачається.

Література: 3, 4, 5, 8, 9, 11, 17.

Орендні операції як вид зовнішньоекономічної діяльності

Зовнішньоторговельні операції. Оренда. Види оренди. Рейтинг. Хайринг. Лізинг. Операційний і фінансовий лізинг. Експортний лізинг. Імпортний лізинг. Правові основи міжнародних лізингових операцій. Лізингові платежі. Викупна ціна. Спеціалізовані лізингові фірми.

Питання для самоконтролю

1. Які види оренди Вам відомі?
2. Дайте визначення міжнародного лізингу.

3. Назвіть суб'єкти й об'єкти лізингу.
4. Охарактеризуйте особливості операційного лізингу.
5. Охарактеризуйте особливості фінансового лізингу.

Термінологічний словник за темою

Ліз – бек (зворотна оренда) – форма міжнародного лізингу, суть якої полягає в тому, що згідно з умовами контракту лізингова фірма купує за готівку комплект машин, обладнання тощо у фірми виробника в іншій країні, а потім продає його назад цій же фірмі на виплат.

Лізинг – довготермінова оренда машин, обладнання, споруд виробничого призначення; є способом фінансування інвестицій і активізації збуту.

Оренда – фінансово – комерційна операція з надання однією стороною – власником майна – іншій стороні у тимчасове володіння та користування на встановлений строк майно за певну винагороду на основі орендної угоди.

Рейтинг – короткотермінова (до одного року) оренда машин і обладнання без права їх подальшого придбання орендарем.

Хайринг – поширена в міжнародній практиці середньотермінова оренда машин, обладнання, транспортних засобів тощо; є засобом фінансування інвестицій та активізації збуту за умови збереження права власності на товар за орендодавцем.

Література: 3, 4, 5, 8, 9, 11, 17.

Зустрічна торгівля як форма виходу на зовнішні ринки

Зустрічна торгівля. Комерційна компенсація. Зустрічні закупки. Авансові закупки. Угоди типу «офсет». Викуп застарілої продукції. Компенсаційні поставки товару. Операції з давальницькою сировиною. Операції зустрічної торгівлі в межах промислового співробітництва. Прості компенсаційні угоди. Складні компенсаційні угоди. Виробниче кооперування.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні форми зустрічної торгівлі.
2. Охарактеризуйте правові засади здійснення операцій з давальницькою сировиною в Україні.
3. Визначте особливості простих і складних компенсаційних угод.

Термінологічний словник за темою

Авансові закупки – угода, при якій експортер бере на себе зобов'язання придбати товар у експортера в такому же обсязі.

Бартер – обмін погодженої кількості одного товару на інший.

Індент – разове комісійне доручення імпортера однієї країни комісіонерові іншої на закупівлю окремої партії товару та відправлення її за вказівкою комітента до країни призначення.

Зустрічна торгівля – зовнішньоторговельні операції щодо зустрічних зобов'язань (експортери закупають в імпортерів товар на певну частину вартості експорту).

Компенсаційна угода – угода, що передбачає взаємне постачання товарів рівної вартості.

Угоди з переданням фінансових зобов'язань – угода, при якій експортер свої зобов'язання по зустрічній закупці товарів третій стороні.

Література: 3, 4, 5, 8, 9, 11, 17.

Торговельно – посередницькі операції

Посередник. Операції з перепродажу. Комісійні угоди. Договір консигнації. Особливості консигнації. Агентські операції. Брокерські операції. Угода про просте агентство. Угода про монопольне агентство. Винагорода посередника.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні посередницькі операції в ЗЕД.
2. Обґрунтуйте переваги залучення посередників для здійснення ЗЕД.
3. Як класифікуються торговельно-посередницькі операції?
4. Охарактеризуйте комісійні й консигнаційні операції.
5. Дайте визначення брокерським операціям.
6. Охарактеризуйте особливості дистриб'юторських операцій.

Термінологічний словник за темою

Агентська операція – зовнішньоторговельна операція, що здійснюється агентом, яка пов'язана з виконанням агентських послуг, найчастіше з продажем чи купівлею товарів і послуг на доручення клієнта, якого представляє агент.

Брокери – посередники, що встановлюють контакти між продавцем і покупцем товару або послуг.

Вендорліз – вид міжнародного лізингового контракту, за яким зарубіжна філія збуту лізингової компанії купує обладнання у власної фірми і надає його в оренду чи продає на виплат зарубіжному споживачеві.

Дилерські угоди – угоди з незалежними від постачальника юридичними і фізичними особи, які займаються перепродажем товарів.

Дистриб'ютори – торговельні посередники, що здійснюють діяльність від свого імені та за власний рахунок; діяльність дистриб'юторів найчастіше зосереджена на операціях перепродажу товарів.

Комітент – юридична або фізична особа, що доручає комісіонерові здійснити від свого (комісіонера) імені, але за кошт комітента комісійну операцію; є власником товару, призначеного до реалізації, і тому може диктувати умови продажу.

Комісійна операція – торгово-посередницька операція, яка здійснюється однією стороною (комісіонером) на доручення іншої сторони (комітента) від свого імені, але за рахунок комітента.

Комісіонер – учасник комісійної угоди, який виконує операції купівлі-продажу від свого імені, але за рахунок клієнта (комітента) за умовами договору комісії.

Консигнація – форма комісійного продажу експортованих товарів, за якої їх власник (консигнант) передає комісіонерові (консигнаторові) товар для продажу зі складу комісіонера.

Література: 3, 4, 5, 8, 9, 11, 17.

Операції з міжнародного обміну науково – технічними знаннями

Інтелектуальна власність. Об'єкти інтелектуальної власності. Патент. Винахід. Промислові зразки. Корисні моделі. Копірайт. Ноу-хау. Товарна марка. Товарний знак. Найменування країни походження товару. Ліцензійні угоди. Роялті. Паушальний платіж. Інжиніринг. Консалтинг. Технічне обслуговування.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте сутність міжнародного науково - технічного обміну.
2. Що виступає об'єктами промислової власності?
3. Які особливості міжнародної ліцензійної торгівлі?
4. Назвіть основні види ліцензійних платежів. У чому полягає їхня відмінність?
5. Охарактеризуйте основні принципи міжнародного регулювання ліцензійної торгівлі.

Термінологічний словник за темою

Інжиніринг – інженерно – консультаційні послуги дослідницького, проектно – конструкторського, розрахунково – аналітичного характеру, підготовку техніко – економічного обґрунтування проектів, розробку рекомендацій у сфері організації виробництва.

Консалтинг – надання консультацій товаровиробникам, продавцям і покупцям з питань діяльності підприємств, фірм, організацій, зокрема в зовнішньоекономічній сфері.

Ліцензійна угода – зовнішньоторговельна угода, за якою одна із сторін (ліцензіар) пропонує іншій стороні (ліцензіату) дозвіл на використання об'єкта ліцензії.

Міжнародні науково – технічні зв'язки – відносини між суб'єктами світового господарства з приводу використання досягнень сучасної науки і техніки.

Паушальний платіж – виплата ліцензіару, твердо фіксованої суми в декілька прийомів.

Роялті – періодичні процентні відрахування (частка собівартості), які становлять 2-10%, встановлюються на основі статистичних даних.

Франчайзинг – особлива форма ліцензування, сутність якої полягає в тому, що фірма яка перебуває в одній країні (франчайзер), надає компанії з іншої країни (франчайзі) дозвіл на використання своїх технологій виробництва, а також бренду, торгової марки, логотипу тощо.

Література: 3, 4, 5, 8, 9, 11, 14, 17.

Транспортне забезпечення ЗЕД

Види перевезень. Особливості міжнародних перевезень. Морські перевезення. Трампові перевезення. Чартер. Фрахт. Види фрахту. Лінійні перевезення. Автомобільні перевезення. Перевезення залізницею. Повітряний транспорт. Транспортні документи. Міжнародні транспортні коридори.

Питання для самоконтролю

1. У чому полягає сутність базисних умов поставок товару?
2. Як розподіляються зобов'язання між продавцем і покупцем під час поставок товару на умовах Інкотермс у групах Е, F, С і Д?
3. Охарактеризуйте базові умови постачання (СІФ і ФОБ): інтереси експортера й імпортера з погляду страхування.
4. Які основні чинники впливають на вибір виду транспорту при міжнародних перевезеннях?
5. Наведіть класифікацію транспортних перевезень у зовнішньоекономічній діяльності за різними ознаками.
6. Охарактеризуйте відмінності між трамповим і лінійним судноплавством?
7. Які транспортні документи необхідні для перевезення вантажів залізничним, автомобільним та авіаційним транспортом?

Термінологічний словник за темою

Авіавантажна накладна – документ, який виписується вантажовідправником або від його імені та підтверджує наявність договору про перевезення вантажів авіалініями перевізника.

Докова розписка – документ, що видається управлінням порту й свідчить про прийняття товару для відправки або розміщення на портовий склад.

Залізнична накладна (накладна міжнародного сполучення) – документ, який використовується при міжнародних залізничних вантажних перевезеннях, є документальним оформленням договору перевезення між вантажовідправником й адміністрацією залізниці.

Консомент – поширений у зовнішній торгівлі документ, що містить умови договору морського перевезення вантажу.

Лінійне судноплавство – форма транспортних послуг, яка забезпечує регулярні перевезення між зазначеними портами генеральних вантажів відповідно до розкладу руху.

Трампове судноплавство – нерегулярні рейси морських суден без чіткого розкладу, які здійснюються на основі угоди між судновласником і суб'єктом ЗЕД.

Транзит – перевезення (переміщення) транспортними засобами вантажів, товарів, пасажирів, пошти тощо не безпосередньо від одного пункту до іншого, а через проміжні станції, дільниці, аеропорти як усередині країни, так і в міжнародних сполученнях.

Транспортне забезпечення – переміщення товарів між двома або більше країнами світового господарства.

Фрахт – плата за транспортування вантажів чи пасажирів морським, повітряним, залізничним або автомобільним транспортом, а також за використання (наймання) судна чи іншого транспортного засобу для таких перевезень.

Чартер – особливий комерційний договір між судновласником (власником літака) та замовником на оренду всього судна (літака) чи його частини на певний рейс або термін.

Література: 3, 4, 5, 8, 9, 11, 14, 17.

Міжнародні розрахунки у ЗЕД

Валютні умови зовнішньоторговельних контрактів. Валюта ціни. Валюта платежу. Захисні валютні застереження. Фінансові умови зовнішньоторговельних контрактів. Види платежу. Форми розрахунку. Авансовий платіж. Банківський переказ. Акредитивна форма розрахунку. Інкасова форма розрахунку. Розрахунок у вигляді відкритого рахунку. Міжнародні банківські гарантії.

Питання для самоконтролю

1. Які засоби платежу використовуються в зовнішній торгівлі?
2. У яких формах здійснюється авансовий платіж?
3. Які переваги чека як засобу платежу при здійсненні зовнішньоекономічних операцій?
4. Які види акредитивів використовуються в зовнішній торгівлі?
5. Охарактеризуйте особливості інкасової форми розрахунків?

Термінологічний словник за темою

Акредитив – грошовий документ, за яким одна кредитна установа (банк) згідно з заявою клієнта доручає іншій здійснити за рахунок спеціально заброньованих для цього коштів оплату товарно-транспортних документів за відвантаженими товарами чи надані послуги або виплатити пред'явникові певну суму грошей.

Акцепт - згода на оплату або гарантування оплати платіжних документів.

Банківський переказ – доручення одного банку другому виплатити отримувачу переказу певну суму грошових коштів.

Баланс міжнародних розрахунків – співвідношення грошових вимог і зобов'язань, надходжень і платежів однієї країни щодо інших країн.

Вексель – цінний папір строго установленної форми, що дає безперечне право її власнику (векселедержателю) вимагати з боржника сплати певної грошової суми.

Інкасо – банківська розрахункова операція, за допомогою якої банк за дорученням свого клієнта отримує на підставі розрахункових документів гроші,

перераховані клієнтові за відвантажені товарно-матеріальні цінності чи надані послуги, і зараховує ці кошти на банківський рахунок клієнта.

Міжнародні розрахунки – це платежі по грошових вимогах і зобов'язаннях, що виникають у зв'язку з економічними, політичними і культурними відносинами між юридичними особами і громадянами різних країн.

Чек – документ, що містить безумовний наказ власника поточного рахунка банку про виплату зазначеної в рахунку суми визначеному пред'явнику чи особі.

Література: 3, 4, 5, 8, 9, 11, 14, 17.

ЗМ 1.3. Управління й організація ЗЕД на рівні підприємства

Організація та планування ЗЕД підприємства

Стимулюючі фактори ЗЕД підприємства. Режим сприяння ЗЕД. Організаційно-функціональна структура ЗЕД підприємства. Відповідальність підприємств за порушення в сфері ЗЕД. Зовнішньоторговельна модель ЗЕД підприємства. Виробничо-інвестиційна модель ЗЕД підприємства. Реєстрація підприємства як суб'єкта ЗЕД.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте основні принципи розробки стратегії досягнення цілей ЗЕД.
2. Визначте організаційну структуру, повноваження основних підрозділів управління ЗЕД на підприємстві.
3. Назвіть загальні принципи організації і керування виробничо-збутової діяльності промислових фірм.
4. У чому полягає відмінність між механізмом організації експортних операцій і механізмом організації імпорتنих операцій.
5. Назвіть основні етапи планування роботи зовнішньоекономічних об'єднань і фірм.

Термінологічний словник за темою

Виробнича діяльність — процес взаємодії між людьми, їх вплив на природу й формування рис і здібностей людини, необхідних для створення матеріальних і духовних благ та послуг. Виробництво матеріальних благ характеризується знаряддям праці; взаємодією людини з природою, засобами виробництва і людьми, які володіють виробничим досвідом і приводять у рух ці засоби виробництва тощо.

Диверсифікація експорту – розширення номенклатури експортних товарів і послуг.

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства – сфера виробничої діяльності, яка пов'язана з міжнародною виробничою і науково–технічною кооперацією, експортом – імпортом продукції та послуг, виходом підприємства на зовнішні ринки.

Тендер - особлива форма подання замовлень на постачання товарів і підрядів на виконання робіт, яка передбачає залучення пропозицій декількох постачальників (підрядників) з метою забезпечення найвигідніших комерційних та інших умов угоди для організаторів торгів.

Торгівельна діяльність - діяльність з виконання посередницьких функцій між виробництвом і споживанням, яка дає змогу створені у суспільстві блага довести до споживачів.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 15, 17, 18.

Маркетинг у ЗЕД підприємства

Інформаційне забезпечення ЗЕД. Ринкове й підприємницьке середовище на зовнішніх ринках. Конкурентоспроможність товарів на зовнішніх ринках. Місткість і характер зовнішнього ринку. Еластичність попиту на зовнішніх ринках. Ціноутворення на світових ринках. Маркетинговий аналіз конкуренції. Види конкуренції. Вивчення зарубіжних партнерів. Карта фірми.

Питання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте зміст і мету маркетингу в ЗЕД.

2. Визначте особливості, значення і задачі маркетингу в ЗЕД.
3. Що виступає інформаційною базою маркетингових досліджень зовнішнього ринку?
4. Охарактеризуйте структуру маркетингових досліджень на зовнішньому ринку.

Термінологічний словник за темою

Конкурентоспроможність товару – порівняльна характеристика товару, яка містить комплексну оцінку сукупних його якостей по відношенню до вимог ринку.

Кон'юнктура світового ринку – економічна ситуація на світовому ринку на певний період часу.

Маркетинг – це комплексна система організації виробництва і збуту продукції, орієнтована на задоволення конкретних споживачів й одержання прибутку на основі дослідження і прогнозування товарного ринку.

Міжнародна стратегія фірми – поведінка фірми, що забезпечує досягнення певної мети при встановлених можливостях в означений термін часу.

Міжнародний маркетинг – діяльність суб'єктів ЗЕД, що спрямована на вивчення ринку, вплив на споживчий попит з метою задоволення взаємних потреб шляхом обміну, розширення збуту товарів, що виробляються ними.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 15, 17, 18.

Сертифікація та стандартизація в ЗЕД

Стандартизація. Класифікація товарів. Гармонізована система опису товарів. Товарна номенклатура ЗЕД. Критерії визначення країни походження товару. Сертифікація. Сертифікати походження та їхня верифікація. Якість товару.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть основні принципи класифікації товарів в ЗЕД.
2. За якими принципами сформована Гармонізована система опису товарів і Товарна номенклатура ЗЕД?

3. Як визначається якість товару в зовнішньоекономічному контракті?
4. Які документи підтверджують якість товару?
5. У чому полягає комерційна гарантія якості товару?

Термінологічний словник за темою

Гармонізована система опису і кодування товарів – уніфікований класифікатор товарів, кожному з яких присвоєно свій, чітко визначений код; використовується під час здійснення митних процедур, а також для ведення зовнішньоторговельної статистики, встановлення квот на експорт та імпорт і видачу ліцензій на зовнішньоекономічну діяльність.

Сертифікат – документ, який засвідчує відповідність товару певним стандартам чи технічним умовам, його якість, вагу, походження тощо.

Сертифікат відповідності – виданий спеціально уповноваженим органом документ, який засвідчує те, що готова продукція чи послуга належно ідентифікована і відповідає певному стандарту чи іншому нормативному документу.

Сертифікат походження – сертифікат, який засвідчує місце продукування товару і звідки він був відправлений. Видається відповідними повноважними органами (торговельно-промисловими палатами) країни експорту; є підставою для нарахування ввізного мита за певною ставкою чи надання пільг, передбачених міжнародними торговими угодами.

Сертифікат якості – супровідний документ, який засвідчує якість товару, що постачається; містить показники якості й технічні характеристики, передбачені договором і видається відповідними державними структурами країни експорту (виробника).

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) – спеціальний документ, що містить належним чином об'єднаний і класифікований перелік товарів, систематизованих за розділами, групами, товарними позиціями і підпозиціями. Його складають відповідно до Гармонізованої системи опису та кодування товарів і Комбінованої номенклатури Європейського Союзу.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 16, 18, 19, 22.

Організація та функціонування підприємств із іноземними інвестиціями в Україні

Іноземні інвестиції. Види іноземних інвестицій. Підприємства з іноземними інвестиціями (ПІІ). Умови інвестування. Статутний фонд ПІІ. Порядок створення ПІІ. Етапи створення. Документи створення ПІІ. Державна реєстрація ПІІ. Митне оформлення іноземного майна, що ввозиться як внесок до статутного фонду ПІІ. Спеціальні режими інвестування.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення поняттю «іноземна інвестиція».
2. Які класифікації міжнародних інвестицій існують?
3. Назвіть законодавчі форми створення ПІІ в Україні.
4. Дайте визначення кваліфікаційній інвестиції?
5. Як відбувається процедура державної реєстрації ПІІ?
6. Як відбувається процедура митного оформлення майна, яке ввозить в якості внеску в статутний фонд ПІІ?

Термінологічний словник за темою

Інвестиційний клімат – сукупність політичних, соціальних та економічних чинників, які бере до уваги чужоземний інвестор, приймаючи рішення про здійснення інвестицій.

Іноземні інвестиції - всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються іноземними суб'єктами господарської діяльності в Україні, в результаті чого утворюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект.

Іноземна кваліфікаційна інвестиція – інвестиція в розмірі, не меншому ніж 10 % статутного капіталу підприємства, внесена іноземним інвестором.

Іноземні суб'єкти господарської діяльності - суб'єкти господарської діяльності, що мають постійне місцезнаходження або постійне місце проживання за межами України.

Концесія – оренда іноземним інвестором господарських об'єктів.

Підприємство з іноземними інвестиціями – підприємства, організації, у статутному фонді яких частка іноземних інвестицій складає не менше 10 % (тобто мають кваліфікаційну іноземну інвестицію).

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11.

Економічна ефективність зовнішньоекономічних операцій

Види аналізу ЗЕД. Абсолютні та відносні показники аналізу ЗЕД. Показники структури. Оцінка конкурентоспроможності. Імпортний еквівалент. Експортний еквівалент. Валютна ефективність експорту й імпорту. Економічна ефективність зовнішньоекономічних операцій. Показники ефекту експорту й імпорту. Ефективність підприємств з іноземними інвестиціями.

Питання для самоконтролю

1. За якими критеріями визначається ефективність ЗЕД підприємства?
2. На які групи поділяться показники ефективності ЗЕД підприємства?
3. Що визначають показники ефекту ЗЕД підприємства?
4. Що визначають показники ефективності ЗЕД підприємства?
5. Охарактеризуйте методику аналізу ефективності використання оборотних коштів при експортних операціях?
6. У чому полягає сутність показника валютної ефективності експорту й валютної ефективності імпорту?

Термінологічний словник за темою

Бюджетна ефективність експорту – відношення експортної вартості товару до його вартості у внутрішніх відкритих цінах з урахуванням витрат на транспортування цього товару до кордону.

Бюджетна ефективність імпорту – відношення вартості імпортованого товару за цінами реалізації вітчизняному споживачеві до його імпортової вартості.

Валютний виторг - валюта, насамперед вільно конвертована, одержана від продажу за кордон товарів, послуг, цінних паперів, виконання робіт в інших країнах, надання міжнародних кредитів, а також реалізації товарів (робіт, послуг) усередині країни за чужоземну валюту.

Валютна ефективність – відносний показник, що характеризує відношення валютного виторгу до валютних витрат і використовується для оцінювання результатів зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Валютна самоокупність – принцип зовнішньоекономічної діяльності підприємств, що передбачає покриття їхніх валютних витрат за рахунок власних валютних доходів.

Економічний ефект зовнішньої торгівлі – вартісна оцінка різниці між сукупними витратами на виробництво власними силами продукції, отримуваної за імпортом, і сукупними витратами виробництва експортованої продукції.

Показник умов експорту – індекс середніх цін експорту.

Показник умов імпорту – індекс середніх цін імпорту.

Література: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 16, 18, 20, 21.

ПИТАННЯ ДЛЯ ЗАЛІКУ

1. Предмет дисципліни, мета, завдання, терміни та визначення.
2. Розробка основ теорії міжнародної торгівлі. Абсолютні переваги.
3. Порівняльні переваги за Рікардо.
4. Сутність і фактори розвитку зовнішньоекономічної діяльності.
5. Зовнішньоекономічний комплекс держави.
6. Суб'єкти й основні форми ЗЕД.
7. Основні суб'єкти регулювання ЗЕД.
8. Інструменти регулювання мікроекономічного рівня.
9. Інструменти макроекономічного регулювання.
10. Сутність і форми нетарифного регулювання.
11. Сутність і форми тарифного регулювання.
12. Мито і його види.

13. Особливості митного регулювання в Україні.
14. Валютні ринки й валютні курси.
15. Основні валютні операції в сучасній ЗЕД.
16. Правові передумови ЗЕД підприємств.
17. Класифікація зовнішньоторговельних операцій.
18. Основні методи операції з експорту-імпорту товарів.
19. Механізм організації експортних операцій.
20. Механізм організації імпортних операцій.
21. Поняття та види торговельно-посередницьких операцій.
22. Сутність і суперечливість бартерних операцій.
23. Зустрічні закупки в ЗЕД.
24. Особливості здійснення ділових переговорів у ЗЕД.
25. Види контрактів.
26. Сутність і міжнародні правила укладання торгових контрактів.
27. Структура контракту. Базисні й додаткові умови контракту.
28. Загальні правила переміщення товарів і транспортних засобів митною територією України.
29. Сутність та особливості міжнародних орендних операцій.
30. Лізинг у міжнародній господарській практиці.
31. Основні ціни зовнішньоторговельних контрактів.
32. Основні умови, засоби та форми міжнародних розрахунків.
33. Законодавство України про режим іноземного інвестування.
34. Особливості функціонування підприємств із іноземними інвестиціями
35. Класифікація міжнародних перевезень.
36. Сутність, принципи й особливості міжнародного маркетингу.
37. Функції відділу маркетингу зовнішньоторговельного підприємства.
38. Сутність та основні показники зовнішньоторговельної діяльності підприємства.
39. Показники ефективності зовнішнього інвестування та кредитування.
40. Інтегральні показники ефективності ЗЕД.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Про зовнішньоекономічну діяльність [Текст]: закон України від 16.04.91 р. № 959-ХП11/ Відомості Верховної Ради України. – 1991. – №29. – ст. 377.
2. Про основи національної безпеки України [Електроний ресурс]: закон України від 19 червня 2003 р. № 964 – IV// Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/964-15>
3. Дідківський, М.І. Зовнішньо-економічна діяльність підприємства [Текст]: навч. посіб. / М. І. Дідківський. – К. : Знання, 2006. – 463с.
4. Рогожин, В.Д. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: навч. посіб./ В. Д. Рогожин, Л. В. Базалієва. – Х.: ХНЕУ, 2006. – 196с.
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств [Текст] : підручник / І. В. Багрова, Н. І. Редіна, В. Є. Власюк, О. О. Гетьман за ред. І.В. Багрової. – К.: ЦНЛ, 2004. – 580с.
6. Вітлінський, В.В. Ризикологія в зовнішньоекономічній діяльності [Текст]: навч. посіб./В. В. Вітлінський, Л. Л. Маханець. – К.: КНЕУ, 2008. – 432с.
7. Васильківський, Д.М. Конкуренція в міжнародному бізнесі [Текст]: конспект лекцій / Д. М. Васильківський, О. Ф. Яременко. – Хмельницький: ХНУ, 2007. – 83с.
8. Козак, Ю.Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств [Текст]: кредитно – модульний курс. Навч. посіб. / Ю.Г. Козак. – К.: ЦНЛ., 2010. – 286 с.
9. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: навч. посіб. / О.П. Гребельник. – К.,ЦНЛ. – 2008. – 384 с.
10. Облік зовнішньо-економічної діяльності [Текст]: навч. посіб. / М. Ф. Огійчук, В. Г. Шандурська, М. І. Беленкова [та ін.]. – К.: Алерта, 2009. – 332с.
11. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: підручник. / за ред. О.А. Кириченка. — К., 2008. — 518 с.

12. Кадурина, Л.О. Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України: теорія, практика, рекомендації [Текст]: навч. посіб. / Л. О. Кадурина, М. С. Стрельнікова. – К.: ЦУЛ, 2007. – 606с.
13. Курок, О.О. Ефективність управління ЗЕД машинобудівних підприємств: вплив факторів і аналіз стану [Текст] / О. О. Курок // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009. – №5,Т.2. – С. 141-144.
14. Голиков, А.П. Международные экономические термины [Текст]: словарь – справочник / А.П. Голиков, А.П. Черномаз. – К.: ЦУЛ., 2008. – 376с.
15. Маляревський, Ю.Д. Управління економічною безпекою зовнішньоекономічної діяльності підприємства: обліково-аналітичні аспекти [Текст]: монографія / Ю. Д. Маляревський, С. В. Лабунська, О. В. Прокопшина. – Харків : ХНЕУ, 2009. – 160с.
16. Мельник, О. Індикатори оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства [Текст] / О. Мельник, Ю. Логвіненко // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2007. – №15 (599). – С. 124-130.
17. Основи зовнішньоекономічної діяльності: Тексти лекцій (для студентів усіх форм навчання спеціальності 6.050200 – «Менеджмент організацій»). Авт.: Данильченко Є.П., Островський І.А., Шекшуєв О.А. – Харків: ХНАМГ, 2008 – 124 с.
18. Методичні підходи до оцінки потенціалу зовнішньоекономічної діяльності підприємства [Текст] / І. Ю. Вольвач, Т. В. Якимчук // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – №4, Т.3. – С. 195-198.
19. Денисов, В.Т. Воздействие факторов внешней и внутренней среды промышленного предприятия на механизм управления внешнеэкономической деятельностью [Текст] / В. Т. Денисов, С. Ю. Чанышева // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2010. – №4, Т.3. – С. 185-189.

20. Дурицька, Г.В. Проблеми комплексної оцінки зовнішньоекономічної діяльності підприємств [Текст] / Г. В. Дурицька // Регіональна економіка. – 2007. – №4. – С. 209-217.

21. Курок, О.О. Ефективність управління ЗЕД машинобудівних підприємств: вплив факторів і аналіз стану [Текст] / О. О. Курок // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2009. – №5,Т.2. – С. 141-144.

22. Оліх, Г.І. Формування стратегії зовнішньоекономічної діяльності підприємств [Текст] / Г. І. Оліх // Вісник Хмельницького національного університету.Економічні науки. – 2006. – №4,Т.1. – С. 165-168.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для самостійної роботи
з курсу

ОСНОВИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

*(для студентів 5 курсу заочної форми навчання,
напряму підготовки 6.030601 – Менеджмент)*

Укладач: ПУШКАР Тетяна Андріївна

Редактор *К. В. Дюкар*

Комп'ютерне верстання *І. В. Волосожарова*

План 2011 поз. 624 М

Підп. до друку 17.02.2012 р.	Формат 60x84 /16
Друк на ризографі	Ум. друк. арк. 1,9
Зам. №	Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011 р.